

Mark- och miljödomstolen

Till Klimat- och näringslivs-
departementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.nm@regeringskansliet.se

Promemorian Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (KN2026/00002)

Den osedvanligt korta remisstiden medger inte någon närmare rättslig analys av det remitterade förslaget. Mark- och miljödomstolen yttrar sig därför endast över avsnittet 6.3.2 om konsekvenser för staten, närmare bestämt för mark- och miljödomstolarna.

I promemorian har bedömningen gjorts att antalet prövningar i domstol kan förväntas bli få, med utgångspunkten att ersättningsfrågor i första hand ska lösas genom förhandling. Mark- och miljödomstolen ifrågasätter den gjorda bedömningen.

Redan i nuläget finns det ett inflöde av mål om ersättning pga. förbud mot skogsbruksåtgärder och vägrad artskyddsdispens i skogen. Detta inflöde kan förväntas öka markant om det införs en lagenlig möjlighet till sådan ersättning. Förhoppningen att ersättningsfrågorna i första hand ska lösas genom förhandling framstår som orealistisk. Det kan därvid nämnas att frågor om skogsbruk och artskydd de senaste åren har kommit att bli mycket kontroversiella och konfliktfyllda. Den extremt stora ökningen av antalet överklagade mål om skogsavverkning är bara ett exempel på detta (se mark- och miljödomstolens remissyttrande över slutbetänkandet från 2024 års skogspolitiska utredning, SOU 2025:93).

De ersättningsmål som anhängiggörs vid mark- och miljödomstolarna kommer att vara omfattande och komplexa. De mål som har prövats hittills har innehållit svåra frågor av såväl naturvetenskaplig som rättslig karaktär. Den föreslagna lagstiftningen innehåller inte några förtydliganden när det gäller hur prövningen av ersättningsfrågan ska göras i praktiken och de svårigheter som nu finns kvarstår alltså. Erfarenheten säger också att det är svårt att få till stånd förlikningar i denna typ av mål. Utgångspunkten måste således vara att de mål som kommer in till domstolen prövas fullt ut efter skriftlig och muntlig förberedelse samt huvudförhandling. Det rör sig alltså om en förhållandevis resurskrävande måltyp.

Utöver själva ersättningsmålen kan det även förväntas ett visst inflöde av mål om återbetalning enligt den föreslagna 31 kap. 15 a § miljöbalken. Förhållandena i skogen är föränderliga och något som inte är tillåtet vid en

viss tidpunkt kan mycket väl bli det senare. Detta bidrar också till den ovan nämnda komplexiteten vid prövningen av aktuella ersättningsfrågor.

Promemorians bedömning att förslagen kommer att ge upphov till en "marginell" ökning av måltillströmningen och att den ökade arbetsbelastningen ryms inom domstolarnas befintliga ramar framstår sammantaget som helt ogrundad. Det är uppenbart att den ökade arbetsbelastningen måste mötas av motsvarande ökade resurser till mark- och miljödomstolarna.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen Magnus Hjort.